

Chambre des Représentants

5 JUIN 1946.

PROJET DE LOI

modifiant l'article 9 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944
relatif à la compétence et à la procédure en matière
de crimes et délits contre la sûreté de l'Etat.

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA
COMMISSION DE LA JUSTICE (1), PAR
M. GRUSELIN.

Par dérogation à l'article 187 du Code d'Instruction criminelle, l'article 9 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944 dispose que lorsque la signification d'une décision de condamnation par défaut pour l'une des infractions énumérées aux articles 1 et 2 du même arrêté-loi n'a pas été faite parlant à la personne du condamné, le délai pour y faire opposition expire au plus tard six mois après la publication par extrait de la décision au *Moniteur* et dans un journal si la peine prononcée est d'un an d'emprisonnement au moins, et dans les autres cas six mois après le jour de la signification.

L'expérience a démontré que cette disposition dérogatoire au droit commun est trop absolue et peut contrarier les droits de la défense.

(1) Composition de la Commission : M. Joris, président; MM. Carton de Wiart, Charlotiaux, Charpentier, Mme De Riemaecker-Legot, MM. du Bus de Warnaffe, Héger, Lambotte, Maes, Oblin, Philippart. — Bohy, Collard, Craeybeekx, Gruselin, Hossey, Somerhausen, Soudan, Vranckx. — Demany, Jacquemotte. — Janssens (Charles).

Voir :

99 : Projet de loi.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

5 JUNI 1946.

WETSONTWERP

tot wijziging van artikel 9 van de besluitwet van
26 Mei 1944 betreffende de bevoegdheid en de rechts-
pleging in zake misdaden en wanbedrijven tegen de
veiligheid van den Staat.

VERSLAG

NAMENS DE
COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE (1), UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER GRUSELIN.

In afwijking van artikel 187 van het Wetboek van Strafvordering, bepaalt artikel 9 van de besluitwet van 26 Mei 1944, dat wanneer een vonnis tot veroordeeling bij verstek voor een der misdrijven, in artikelen 1 en 2 van diezelfde besluitwet opgesomd, niet aan den persoon van den veroordeelde werd betee-kend, de termijn om er verzet tegen aan te teekenen verstrijkt ten laatste zes maanden na de bekendma-king bij uittreksel van het vonnis in het *Staatsblad* en in een dagblad, wanneer de uitgesproken straf ten minste één jaar gevangenis bedraagt, en in de andere gevallen, zes maanden na den datum van de betee-kening.

De ondervinding heeft bewezen, dat die van het gemeen recht afwijkende beschikking te volstrekt is en de rechten van de verdediging kan belemmeren.

(1) Samenstelling van de Commissie: de heer Joris, voorzitter; de heeren Carton de Wiart, Charlotiaux, Charpentier, M^{ve} De Rie-maecker-Legot, de heeren du Bus de Warnaffe, Héger, Lambotte, Maes, Oblin, Philippart. — Bohy, Collard, Craeybeekx, Gruselin, Hossey, Somerhausen, Soudan, Vranckx. — Demany, Jacquemotte. — Janssens (Charles).

Zie :

9 : Wetsontwerp.

H.

C'est ce qu'a constaté un arrêt de la Cour de Cassation en décidant qu'une prorogation des délais d'opposition prévus à l'article 9 susvisé se justifie, si l'inculpé prouve que la force majeure l'a empêché d'exercer son recours dans le délai légal.

Cet arrêt, qui procède d'un haut principe de justice, est malheureusement susceptible d'engendrer des abus redoutables. En effet, il est à craindre que tous les condamnés par défaut, déchus de leur droit d'opposition par application de l'article 9 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944, n'invoquent la force majeure et ne demandent la prorogation du délai légal d'opposition.

Or, il va de soi que chaque fois que le moyen sera soulevé, le Conseil de Guerre saisi devra apprécier et statuer. Le jugement qui interviendra pourra être frappé d'appel et l'arrêt de la Cour militaire sera, à son tour, susceptible d'un pourvoi en Cassation.

Cette procédure dilatoire, dont la mise en branle est laissée à l'initiative de tout condamné par défaut, pourrait entraver dangereusement l'activité des Conseils de Guerre et des Cours militaires, dont les rôles sont déjà surchargés.

Pour obvier à ce danger, le Gouvernement proposait d'en revenir, pour l'opposition aux condamnations prononcées du chef d'infractions prévues par l'arrêté du 9 mai 1944, aux règles de l'article 187 du Code d'Instruction criminelle.

En d'autres termes, le Gouvernement voulait, pour les infractions susvisées, appliquer le droit commun et réduire ainsi à son strict minimum le recours à la procédure dilatoire dont question ci-dessus.

Mais il s'est vite rendu compte que la modification radicale de l'article 9 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944 permettrait de nouveaux abus.

C'est pourquoi M. le Ministre de la Justice a proposé un amendement qui, à juste titre, réduit considérablement le champ d'application du projet de loi.

Comme on peut le constater, le projet amendé étend uniquement le bénéfice de la dérogation à intervenir aux condamnations intervenues *avant* l'entrée en vigueur de la loi et nullement aux condamnations par défaut qui seraient ultérieurement prononcées.

Ensuite, il stipule que les oppositions autorisées par les nouvelles dispositions pourront être faites au plus tard jusqu'au 31 décembre 1946.

Cette date limite a été prévue pour éviter que des condamnés soient jugés, dans plusieurs années, non plus devant un Conseil de Guerre, mais devant la Cour d'Assises et ne profitent non seulement d'un

Dit werd vastgesteld door een arrest van het Hof van Verbreking, waarbij beslist werd, dat een verlenging van de termijnen van verzet, in bovenbedoeld artikel 9 voorzien, gerechtvaardigd is, indien de beklaagde bewijst, dat hij door overmacht verhinderd is geweest zijn verhaal uit te oefenen.

Dit arrest, dat zijn oorsprong vindt in een verheven rechtvaardigheidsbeginsel, kan ongelukkig aanleiding geven tot groote misbruiken. Het valt, inderdaad, te vreezen, dat al de bij verstek veroordeelden die, door toepassing van artikel 9 der besluitwet van 26 Mei 1944, van hun recht van verzet vervallen zijn, de overmacht zullen invoeren en de verlenging vragen van den wettelijken termijn van verzet.

Welnu, het ligt voor de hand, dat telkens als dit middel ingeroepen wordt de betrokken Krijgsraad zal moeten oordeelen en beslissen. Het tusschen te komen vonnis zal vatbaar zijn voor beroep en het arrest van het Krijgshof, op zijn beurt, voor voorziening in verbreking.

Deze vertragende rechtspleging waartoe elk bij verstek veroordeelde vrijelijk zijn toevlucht kan nemen, zou de werking van de Krijgsraden en van de Krijgshoven, waarvan de rollen reeds overbelast zijn, gevaarlijk kunnen belemmeren.

Om dit gevaar te keeren, stelde de Regeering voor, wat betreft het verzet tegen veroordeelingen uitgesproken wegens misdrijven voorzien door het besluit van 9 Mei 1944, terug te keeren tot de regels van artikel 187 van het Wetboek van Strafvordering.

In andere woorden, de Regeering wilde voor de bovenvermelde misdrijven het gemeen recht toepassen en aldus het beroep op de vertragende rechtspleging, waarvan hierboven sprake, tot zijn uiterst minimum beperken.

Maar zij heeft er zich vlug rekenschap van gegeven, dat de grondige wijziging van artikel 9 der besluitwet van 26 Mei 1944 nieuwe misbruiken zou toelaten.

Om deze reden, heeft de Minister van Justitie een amendement voorgesteld dat, terecht, het toepassingsgebied van het wetsontwerp op aanzienlijke wijze inkrimpt.

Zooals kan worden vastgesteld, breidt het gewijzigd ontwerp het genot van de te nemen afwijking slechts uit tot de veroordeelingen die zich voordeden *vóór* het van kracht worden van de wet en niet tot de veroordeelingen bij verstek, die later zouden worden uitgesproken.

Vervolgens, wordt daarin bepaald, dat elk door de nieuwe beschikkingen geoorloofd verzet mag worden aange teekend tot uiterlijk 31 December 1946.

Die uiterste datum werd voorzien om te voorkomen dat, over enkele jaren, veroordeelden zouden terecht staan, niet meer *vóór* een Krijgsraad, doch voor het Hof van Assisen, en niet alleen haat zouden

changement de juridiction, mais encore d'un revirement toujours possible de l'opinion.

Enfin, le projet de loi énumère à titre limitatif et non exemplatif, les cas auxquels les dérogations à l'article 9 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944 seront applicables.

Le projet, qui, sur proposition du Gouvernement, a été approuvé par la Commission, améliore sensiblement la législation antérieure.

D'une part, il garantit mieux les droits de la défense et tend à sauvegarder un haut principe de justice; d'autre part, il rend inutile le recours à la procédure dilatoire tout en maintenant dans des limites raisonnables l'exercice du droit d'opposition du condamné aux jugements et arrêts de condamnations du chef de crimes et délits contre la sûreté de l'Etat.

Le Rapporteur,
P. GRUSELIN.

Le Président,
L. JORIS.

vinden bij een verandering van rechtsmacht, doch ook nog bij een steeds mogelijken ommekeer in de openbare meening.

Ten slotte, worden in het wetsontwerp, bij wijze van beperking en niet van voorbeeld, de gevallen opgesomd waarin de afwijkingen aan artikel 9 van de besluitwet van 26 Mei 1944 van toepassing zullen zijn.

Het ontwerp dat, op voorstel van de Regeering, door de Commissie werd goedgekeurd, verbeterd, op tastbare wijze, de vroegere wetgeving.

Eenerzijds, waarborgt het beter de rechten van de verdediging en beoogt het behoud van een verheven rechtvaardigheidsbeginsel; anderzijds, schakelt het de opschortende rechtspleging uit en houdt de uitoefening van het recht van verzet van den veroordeelde tegen de vonnissen en arresten van veroordeelingen wegens misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van den Staat, binnen redelijke perken.

De Verslaggever,
P. GRUSELIN.

De Voorzitter,
L. JORIS.

Projet primitif.

Article unique.

L'article 9 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944 relatif à la compétence et à la procédure en matière de crimes et délits contre la Sûreté de l'Etat est remplacé par la disposition suivante :

« Les règles de la procédure correctionnelle ordinaire sont applicables à l'opposition du condamné aux jugements et arrêts de condamnations du chef d'infractions prévues par le présent arrêté ».

Disposition transitoire.

« Celui qui a été condamné par défaut avant l'entrée en vigueur de la présente loi peut, en l'absence d'opposition antérieure déclarée recevable, faire opposition, s'il n'était pas en Belgique au moment de la condamnation et de la signification; dans ce cas, le délai d'opposition court à partir du jour où il aura eu connaissance de la signification depuis qu'il s'est trouvé en Belgique ».

Oorspronkelijk ontwerp.

Eenig artikel.

Artikel 9 van de besluitwet van 26 Mei 1944 betreffende de bevoegdheid en de rechtspleging in zake misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van den Staat wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De regelen van de gewone correctioneele rechtspleging zijn toepasselijk op het verzet van den veroordeelde tegen de vonnissen en arresten tot veroordeeling ter zake van bij dit besluit voorziene misdrijven. »

Overgangsbepaling.

Hij die hij verstek veroordeeld werd vóór het in werking treden van deze wet kan, bij ontstentenis van vroeger ontvankelijk verklaard verzet, verzet aantekenen indien hij niet in België was op het oogenblik van de veroordeeling en de beteekening; in dit geval loopt de termijn van verzet te rekenen van den dag waarop hij kennis zal gekregen hebben van de beteekening sedert hij zich in België bevindt.

Projet amendé par le Gouvernement
et adopté par la Commission de la Justice.

Article unique.

Celui qui a été condamné par défaut avant l'entrée en vigueur de la présente loi, du chef d'infraction contre la sûreté extérieure de l'Etat prévue par les articles 1 et 2 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944, peut jusqu'au 31 décembre 1946, par dérogation à l'article 9 du dit arrêté-loi et en l'absence d'opposition antérieure déclarée recevable, faire opposition dans les cas ci-après indiqués :

1° s'il n'était pas en Belgique au moment de la condamnation et de la signification de celle-ci; dans ce cas le délai d'opposition court à partir du jour où il se trouve en Belgique pour la première fois après l'entrée en vigueur de la présente loi ou, s'il n'avait pas encore à ce jour-là connaissance de la signification, à partir du jour où il en aura connaissance;

2° si les délais d'opposition prévus par l'article 9 de l'arrêté-loi du 26 mai 1944 étaient expirés au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, et que le condamné n'avait pas eu, avant l'expiration des dits délais, connaissance de la signification pendant un temps au moins égal au délai ordinaire d'opposition; dans ce cas, le délai d'opposition courra à partir de la date de l'entrée en vigueur de la présente loi ou, si le condamné n'avait pas encore à cette date connaissance de la signification, à partir du jour où il en aura connaissance.

Dans le cas du 2°, l'opposition sera recevable alors même qu'une opposition formée antérieurement aurait été déclarée non recevable.

Ontwerp door de Regeering gewijzigd en door de Commissie
voor de Justitie goedgekeurd.

Eenig artikel.

Hij die bij verstek werd veroordeeld vóór het in werking treden van deze wet ter zake van een misdrijf tegen de veiligheid van den Staat voorzien door artikelen 1 en 2 der besluitwet van 26 Mei 1944, kan tot 31 December 1946, bij afwijking van artikel 9 van voornoemde besluitwet, en bij gebreke van vroeger ontvankelijk verklaard verzet, in de hierna bepaalde gevallen, verzet aantekenen :

1° indien hij niet in België was op het oogenblik van de beteekening er van; in dit geval, loopt de termijn van verzet te rekenen van den dag waarop hij zich in België bevindt voor de eerste maal na het in werking treden van deze wet of, indien hij op dezen dag nog geen kennis had van de beteekening, te rekenen van den dag waarop hij er kennis van zal hebben;

2° indien de termijnen van verzet voorzien door artikel 9 van de besluitwet van 26 Mei 1944 mochten verstreken zijn op het oogenblik van het in werking treden van deze wet en de veroordeelde vóór het verstrijken van de voornoemde termijnen geen kennis had van de beteekening gedurende een tijd ten minste gelijk aan den gewonen termijn van verzet; in dat geval, loopt de termijn van verzet te rekenen van den datum van het in werking treden van deze wet of, indien de veroordeelde op dien datum nog geen kennis had van de beteekening, te rekenen van den dag waarop hij er kennis van zal hebben.

In het geval van het 2°, zal het verzet ontvankelijk zijn ook dan wanneer een vroeger ingesteld verzet niet ontvankelijk mocht verklaard zijn.